

מקום הדלקת נר חנוכה

והקיפה פתילות, כפה עליה כלי - עולה לכמה בני אדם, לא כפה עליה כלי - עשאה כמין מדורה, ואפילו לאחד נמי אינה עולה.

ז. רש"י שם

שתי פיות - שהנרות שלהם של חרס הן, ומכוסין, ועושים לו נקב בצדי כסויו להכניס לו הפתילה - והוא הפה, ולמעלה בכיסויו יש נקב קטן וגם חלל יש למעלה מן הכסויו וממלאו שמן, והוא נכנס דרך הנקב מעט מעט, אם יש בו שני נקבים משני צדדין - עולה לשני בני אדם, למהדרין העושין נר לכל אחד ואחד. **עשאה כמדורה** - שהאש מתחברת לאמצעיתה, ואינו דומה לנר.

ה. מסכת שבת דף מה עמוד א

והא בעו מיניה דרב: מהו לטלטולי שרגא דחנוכתא מקמי חברי בשבתא? ואמר להו: שפיר דמי. - שעת הדחק שאני. דהא אמרו ליה רב כהנא ורב אשי לרב: הכי הלכתא? - אמר להו: כדי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק.

ט. רמב"ם הלכות מגילה וחנוכה פרק ד

ז. נר חנוכה מצוה להניחו על פתח ביתו מבחוץ בטפח הסמוך לפתח על שמאל הנכנס לבית כדי שתהיה מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל, ואם היה דר בעליה מניחו בחלון הסמוכה לרשות הרבים, ונר חנוכה שהניחו למעלה מעשרים אמה לא עשה כלום לפי שאינו ניכר.

ח. בימי הסכנה מניח אדם נר חנוכה בתוך ביתו מבפנים ואפילו הניחו על שולחנו דיו, וצריך להיות בתוך הבית נר אחר להשתמש לאורו, ואם היתה שם מדורה אינו צריך נר אחר, ואם אדם חשוב הוא שאין דרכו להשתמש למדורה צריך נר אחר.

י. שולחן ערוך אורח חיים סימן תרעא

ג. נר שיש לו שתי פיות עולה לו בשביל שנים.

ה. נר חנוכה מניחו על פתח הסמוך לרשות הרבים מבחוץ. אם הבית פתוח לרשות הרבים, מניחו על פתחו; ואם יש חצר לפני הבית, מניחו על פתח החצר; ואם היה דר בעליה שאין לו פתח פתוח לרשות הרבים, מניחו בחלון הסמוך לרשות הרבים; ובשעת הסכנה שאינו רשאי לקיים המצוה, מניחו על שולחנו ודיו, וצריך נר אחר להשתמש לאורו; ואם יש מדורה א"צ נר אחר; ואם הוא אדם חשוב שאין דרכו להשתמש לאור המדורה, צריך נר אחר.

ח. חצר שיש לו שני פתחים משני רוחות, צריך להדליק בשתייהן מפני החשד; ואם שני הפתחים ברוח אחד (והם בבית אחד) (כל בו) די לו באחד מהם.

א. מסכת שבת דף כא עמוד ב

תנו רבנן: נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ. אם היה דר בעליה - מניחה בחלון הסמוכה לרשות הרבים. ובשעת הסכנה - מניחה על שולחנו, ודיו.

ב. רש"י שם

מבחוץ - משום פרסומי ניסא, ולא ברשות הרבים אלא בחצרו, שבתיהן היו פתוחין לחצר. ואם היה דר בעליה - שאין לו מקום בחצרו להניחה שם. **מניחה** - מבפנים, כנגד חלון הסמוך לרשות הרבים. **הסכנה** - שהיה להם לפרסיים חוק ביום אידם שלא יבעירו נר אלא בבית עבודה זרה שלהם, כדאמרינן בגיטין (יז, א).

ג. תוספות שם

מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ - ומיירי דליכא חצר אלא בית עומד סמוך לרה"ר אבל אם יש חצר לפני הבית מצוה להניח על פתח חצר דאמר לקמן חצר שיש לה ב' פתחים צריכה ב' נרות ואמרי' נמי נר שיש לה שני פיות עולה לשני בני אדם משמע לשני בתים ואם היו מניחים על פתחי בתיהם היה לזה מימין ולזה משמאל אבל אי מניחים על פתח החצר אתי שפיר.

ד. מסכת שבת דף כג עמוד א

אמר רב הונא: חצר שיש לה שני פתחים - צריכה שתי נרות. אמר רבא: לא אמרן אלא משתי רוחות, אבל מרוח אחת - לא צריך. מאי טעמא? אילימא משום חשדא, חשדא דמאן? אילימא חשדא דעלמא - אפילו ברוח אחת נמי ליבעי! אי חשדא דבני מתא - אפילו משתי רוחות נמי לא ליבעי - לעולם משום חשדא דבני מתא, וזימנין דמחלפי בהאי ולא חלפי בהאי, ואמרי: כי היכי דבהאי פיתחא לא אדליק, בהך פיתחא נמי לא אדליק.

ה. רש"י שם

חצר שיש לה שני פתחים - שיש לבית שני פתחים פתוחים לחצר, צריכה שתי נרות, נר לכל פתח, כדמפרש טעמא משום חשדא, שהרואה יהא סבור שהבית חלוק, והרי הוא של שני בני אדם, ויאמרו האחד אינו מקיים מצות נר. **חשדא דעלמא** - בני עיר אחרת העוברין משם בשוק. **אפילו מרוח אחת נמי** - סבורין הן שהבית חלוק מתוכו. **ואי חשדא דבני מתא** - שיודעים שאין חלוק.

ו. מסכת שבת דף כג עמוד ב

אמר רב יצחק בר רדיפה אמר רב הונא: נר שיש לה שני פיות - עולה לשני בני אדם. אמר רבא: מילא קערה שמן

יא. טור אורח חיים סימן תרעז

כתב רב שר שלום אנשים הרבה הדרים בחצר אחד שורת הדין שמשנתפין כולן בשמן ויוצאין כולן בנר אחד אבל להידור מצוה כל אחד ואחד מדליק לעצמו על פתח ביתו ואי פתח חד בבא לנפשיה חייב לאדלוקי משום חשדא.

יב. מועדים וזמנים חנוכה, סימן קמג

אמנם אני מסתפק הלכה למעשה בגר בעלייה בבתיים שלנו היום שנכנסין דרך פתח לחדר המדרגות ועולים, ולכל דייר פתח מחדר המדרגות לביתו, באיזה מקום ראוי להדליק. אי נימא שצריכים להדליק מול החלון כדין גר בעלייה המבואר בברייתא, או התם שאני שאין הכניסה לעלייה מפתח רשות הרבים כמו שהבאנו לעיל בשם ה"בית יוסף", אבל כאן שנכנסין מפתח דרך רשות הרבים לחדר המדרגות ומשם לביתו, מדליק שמה דהוה כפתח החצר לרשות הרבים דמדליק בפתח החצר לשיטת התוס' דקיימא לן בשו"ע כוותיהו, והכא נמי כאן מדליק בפתח מרשות הרבים לחדר המדרגות שמשם נכנסין לביתו...

ומצינו עצה להדליק בתרי המקומות ויוצא בזה מכל חשש, והיינו שמדליק למטה בברכה ואחר כך (בלי שיפסיק בשיחה) מדליק למעלה בדירתו אצל החלון, וכה"ג יוצא בהידור בלא פקפוק. ונראה דאין לחוש בזה לבל תוסיף, כיון שמכוון לספק ואינן יחד כשתי תפלין או לולבין, רק בשתי מקומות שרי. מיהו נראה שאין מורין להחמיר כן, ודו"ק היטב בכל זה, כי הענין לא נתבאר בפוסקים כדי צורך.

יג. מקראי קודש (הרב צבי פסח פראנק), הלכות חנוכה

ב"אור זרוע" (סימן שכג אות ב) תמה על המנהג בזמן הזה שאין סכנה מדוע מדליקין נר חנוכה ברשות הרבים. וב"ע"טור" (עשרת הדברות הלכות חנוכה) כתב וז"ל: ובשעת הסכנה מניחה על שלחנו ודיו, ואחר שנהגו על הסכנה נהגו ומי שיכול להניחה מבחוץ מניחו בחוץ ואם לאו על פתחו עכ"ל.

ובספר "פתח הדביר" (לרבי מאיר יונה בהר"ר שמואל) בהערותיו לעיטור שם (סק"ד) כתב וז"ל: ור"ל אף שאין סכנה, מ"מ נהגו להניחו על השלחן. והעיטור רצה ליישב בזה את התמיהה של האו"ז על מנהגו שאין אנו מדליקין בחצירות אף על פי שאין סכנה [ועל זה כתב "ואחר שנהגו" וכו', והיינו שאחר שנהגו כן אחר הסכנה נשאר במנהגם].

יד. ערוך השולחן אורח חיים סימן תרעא

כג. מצוה להניח נר חנוכה בטפח הסמוך לפתח דאל"כ כיון דמדליקין בחוץ לא יהא ניכר שזהו נר חנוכה שהרי אין

היכר כלל שהבעה"ב הניחו שם [רש"י כ"ב. ד"ה מצוה] ומניחו מצד שמאל כדי שיהא מוקף במצות מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל ולכן אם אין שם פתח הראוי למזוזה מניחו בימין דבכל מקום ימין עדיף ואם הניחה בתוך חלל הפתח על המשקוף הצדדים והוא רחב הרבה יניחו מחציו של הכניסה לצד הבית לצד שמאל ולא מחציו של היציאה [הב"י והב"ח והט"ז סק"ו האריכו בזה אבל הפי' הפשוט כמ"ש ודו"ק].

כד. והנה עתה אין אנו מדליקין בחוץ ואף שאין סכנה אצלינו מ"מ כמעט הוא מהנמנעות מפני שבכל המדינות שלנו ימי חנוכה הם ימי סגריר גשם ושגל ורוחות חזקים וא"א להניחם בחוץ אם לא להסגרם בזכוכית וכולי האי לא אטרחוהו רבנן ועוד דבזה לא יהיה היכר למצוה כל כך וגם לא בכל המקומות יניחו לעשות כך ולכן כולנו מדליקין בבית ולכן כיון שהיכר הוא רק לבני הבית ואין היכר לבני רה"ר כלל אין לחוש כל כך אם אין מדליקין בטפח הסמוך לפתח ומ"מ המנהג להדליק בטפח הסמוך לפתח כמו בימיהם ואין לשנות או שמדליקין בתוך הפתח על המשקוף השמאלי אמנם אם רבים הם בני הבית וכל אחד רוצה לקיים המצוה בפ"ע א"א להדליק בטפח הסמוך לפתח שיתערבו הנרות ולא יהיה היכר כלל כמה ימים בחנוכה ולכן טוב יותר שכל אחד יברך במקום מיוחד על החלונות וכיוצא בו ומ"מ לא ידליקו במקום שמדליקין כל השנה כמו על השלחן וכיוצא בו כי אז לא יהיה היכר כלל ואף שהיכר הוא רק לבני הבית מ"מ ג"כ צריך קצת היכר וכן המנהג להדליק נר חנוכה שלא במקום שמעמידין נרות כל השנה ויותר טוב מן הכל דאם יש לו חלון הפתוח לרה"ר יעמידם אצל החלון ויראו גם בני רה"ר דרך החלון ואיכא פרסומי ניסא [מג"א סק"ח] וכן אני נוהג.

טו. שו"ת דבר יהושע סימן מ

(יד) ומעתה זכינו ליישב מנהגן של ישראל קדושים שנהגו להדליק דוקא בפנים אע"פ שאין סכנה בזה"ז, והיינו משום דאחר חתימת התלמוד היה שעת סכנה ואז עקרו ב"ד שבאותו הדור מצות הדלקה בחוץ ותיקנו להדליק בפנים, ומאותו סכנה ואילך לא חזרו ותיקנו להדליק בחוץ, שהרי חזינן דנהגו כל העם להדליק בפנים, וכיון שכן לא זו בלבד שרשאין להדליק בפנים בזה"ז, אלא שמחויבין בכך, שאם הדליק בחוץ לא עשה כתקנת חכמים ולא עשה ולא כלום, כיום שע"כ עקרו מצות הדלקת בחוץ וקבעוהו בפנים לפרסומי ניסא לבני ביתו ולא לעוברים ושבים כנ"ל.